

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
Комунальний заклад
"Дніпропетровський фаховий мистецько-художній коледж культури"
Дніпропетровської обласної ради"

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнського науково-практичного семінару з проблем деколонізації
в соціокультурній сфері "КАЙДАНИ ПОРВІТЕ..."

2 квітня 2024 р. – 4 квітня 2024 р.

Дніпро
КЗ "ДФМХКК" ДОР"
2024

У збірнику матеріалів тез окреслено аспекти актуальних питань пов'язаних з процесами деколонізації в Україні та Дніпропетровській області. Для кращого розуміння питань щодо процесів деколонізації в збірнику розміщено глосарій термінів.

Збірник матеріалів тез адресовано здобувачам освіти, викладачам, науковцям, працівникам об'єднаних територіальних громад, діячам громадських організацій та усім зацікавленим проблемами деколонізації в Україні та Дніпропетровській області.

Матеріали семінару опубліковані в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Рудкевич І. В. АКТУАЛІЗОВАНІ СЕНСИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У СВІТЛІ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ	
Демченко В. Д. ДЕКОЛОНІЗАЦІЯ ЯК АКТУАЛІЗОВАНІ СЕНСИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ	
Лизанчук В. В. ДУХОВНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	
Каюк С. М. ЗАГАДКОВА РОСІЯ: НЕНАПИСАНА ІСТОРІЯ	
Світленко С. І. ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ПРОЦЕС ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	
Копієвська О. Р. ФЕНОМЕН ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ	
Шаф О. В. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПОСТКОЛОНІАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

Секція № 1. ІДЕОЛОГЕМА "НОВА ЄДНІСТЬ – РАДЯНСЬКИЙ НАРОД" ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗРОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНЦІВ	
Андрєєв В. О. ПРОЦЕСИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	
Овдін О. В. ВИКЛАДАННЯ ОСНОВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ВІДМОВИ ВІД СТАРИХ ІДЕОЛОГЕМ	
Дьоміна Н. В. КУЛЬТУРНА ІНТЕГРАЦІЯ – ВЕКТОР РУХУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У МАЙБУТНЄ	
Булгаріна Н. К. НЕОБХІДНІСТЬ СВІДОМОГО РОЗУМІННЯ МІСЦЯ ТА РОЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ У ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОСВІТОВОГО ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ	
Лісниковська І. С. ЖУРНАЛ ЯК МАЙДАНЧИК ПАМ'ЯТІ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВІДНОВЛЕННЯ ЗАБУТИХ ІМЕН У КОНТЕКСТІ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
Малига Н. М. МЕДІЙНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦЯ В РАДЯНСЬКО-РОСІЙСЬКІЙ КУЛЬТУР	
Салабута О. В. КОНСТРУКТ "СОВЕТСКИЙ НАРОД" ЯК ЗАСІБ РУСИФІКАЦІЇ	
Кондратьєва Н. П. ВПЛИВ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ НОВОГО ЛІТЕРАТУРНО-ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ПРОСТОРУ	
Долівець Х. М. АЛГОРИТМ ВІДБОРУ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ В УМОВАХ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ	

Секція № 2. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПОРТРЕТ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ	
Попович Т. О. ПРОБЛЕМНЕ КОЛО ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ	
Богуславська Л. Г. ДЕКОЛОНІЗАЦІЯ ОБРАЗУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	
Проценко О. О. ВІЙНА ТА СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДРАМАТУРГІЯ	
Гарченко С. В. ФОРМУВАННЯ АНТИРАДЯНСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	
Ляхова М. В. ДИНАМІКА ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ: ВІД ІДЕНТИЧНОСТІ ДО ІННОВАЦІЇ	
Шевченко О. В. ЩО БІЛЬШЕ ЧИТАЄШ – ТО ШИРШЕ МОЖЛИВОСТІ	
Загальська К. А. СОЦІОКУЛЬТУРНІ УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ХХ-ХХІ СТОЛІТТІ	
Секція № 3. ЗМІНИ У ФОРМУВАННІ РЕПЕРТУАРНОЇ ПОЛІТИКИ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ. ФАХОВА ДИСКУСІЯ	
Назар-Шевчук Л. Й. ПРИЧИНИ ДО ЗМІН У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯК ОСНОВИ РОЗВИТКУ НОВІТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	
Підсекція 1 – ХОРЕОГРАФІЯ	
Муравйова О. В. ФОРМУВАННЯ РЕПЕРТУАРНОЇ ПОЛІТИКИ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ ТА ТВОРЧИХ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВАХ	
Демченко Н. І. ЗА ЛАШТУНКАМИ ІМПЕРСЬКОГО БАЛЕТУ (ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХОРЕОГРАФІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ТА РАДЯНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ)	
Підсекція 2 – МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО	
М'ясніков О. А. ОНОВЛЕННЯ РЕПЕРТУАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОПІ НАРОДНЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО (ЕСТРАДНІ / НАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ)	
Мізюк Т. В. ПРО НЕВІДКЛАДНІ ЗМІНИ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНОГО ЦИКЛУ	
Подунай Я. А. ЗМІНИ У ФОРМУВАННІ РЕПЕРТУАРНОЇ ПОЛІТИКИ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
Пушкарюк С. Т. ЗМІНА РЕПЕРТУАРНОЇ ПОЛІТИКИ У ДИРИГЕНТСЬКОМУ ТА ПІСЕННОМУ ВИКОНАВСТВІ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МИСТЕЦЬКОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСУ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ	

Підсекція 3 – СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО	
Тушич Т. Є. ЗМІНИ У ФОРМУВАННІ РЕПЕРТУАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПІДХОДАХ У НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА ОПП АКТОР ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ	
Гольденберг М. М. ВЕДЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ НА ВІДСТАНІ	
Чуйко С. І. ЗМІНИ У ФОРМУВАННІ РЕПЕРТУАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПІДХОДАХ У НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА ОПП ВИДОВИЩНО-ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ЗАХОДИ	
Підсекція 4 – ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ТА ДИЗАЙН	
Чернета Г. О. ПРОЦЕС ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ В ФОРМОТВОРЕННІ ЖИВОПИСУ НА МЕТОДИЧНИХ ЗАСАДАХ НАВЧАННЯ ОСВІТНИХ КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ "ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО"	
Зозуля О. А. ДЕКОРАТИВНИЙ ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС – ШЛЯХ ДО ВИЗНАННЯ. ПРОЦЕС ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ, ДЕРАДЯНИЗАЦІЇ ТА НАЦІЛЕННЯ НА СТВОРЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО БРЕНДУ У ФОРМУВАННІ МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ЗА ОПП ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО	
Сопелкін М. О. УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ПЛАКАТ – ШЛЯХ ДО ВИЗНАННЯ. ПРОЦЕС ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ, ДЕРАДЯНИЗАЦІЇ ТА НАЦІЛЕННЯ НА СТВОРЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО БРЕНДУ У ФОРМУВАННІ МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ: "ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН"	
Авула І. А. АКТУАЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ШРИФТУ, ЯК ОСНОВА ВІЗУАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ЗАСІБ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ І ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ З ДИСЦИПЛІН ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ: "ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН"	
Авула Л. О. АКТУАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ, ЯК ЗАСІБ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ОНОВЛЕНИХ ДИЗАЙН-ІДЕОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ОПП ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН	
СЕКЦІЯ № 4. ДОСВІД ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ОБЛАСТІ. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИКИ	
Карамушка Т. О. ЦЕНТР КУЛЬТУРНИХ ПОСЛУГ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЄДНОСТІ В ГРОМАДІ	
Кропив'янська Л. І., Кудрявцева О. В. ДОСВІД МЕЖІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	

Чарун-Олійник А. П., Шаульська О.О., Грабовська К. М. ДОСВІД ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ У НОВОМОСКОВСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	
Попіначенко В. Ф., Духовенко О. Ф. ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК НОВІТНЯ ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОСЛУГ КУЛЬТУРНОГО НАПРЯМКУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	
Пирсенкова А. В. АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ ЯК ФОРМИ ОНЛАЙН ПРАКТИКИ В РОБОТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	
Жигачова О. Ю. ПІДТРИМКА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЗА ДОПОМОГОЮ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНІК	
Теплякова А. П. ВПЛИВ ПРОФЕСОРА ПЕТРА ЄФРЕМОВА НА СТАНОВЛЕННЯ ВАЛЕРІАНА ПІДМОГИЛЬНОГО ЯК ПИСЬМЕННИКА	
Жилінська С. Ю. ЦИКЛ ПОДКАСТІВ "ВУЛИЦЯМИ НАШОГО МІСТА" ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НОВИХ ТОПОНІМІВ ДНІПРА	
Прокопов В. Ю. НОВА ТОПОНІМІКА МІСТА ДНІПРА: АНАЛІЗ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ	111-113
Лисенко Г. І., Волкова С. П. КРАЄЗНАВЧО-ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	
Мазур К. В. БІБЛІОТЕКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК ЛАБОРАТОРІЯ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО САМОСТВЕРДЖЕННЯ	
Сухоніс Ф. А. РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ВЕЛИКОДЕРЖАВНОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ	

професійної дикції чи ораторського мистецтва, чим більше записувати подкасти, тим краще вони будуть виходити.

Продовжує процес монтаж подкасту. Цей етап дуже важливий, адже люди звертають велику увагу на якість відео чи аудіо. Тому саме на цьому етапі починається удосконалення роботи: обробка звуку, обрізка невдалих кадрів і склейка, підбір музики, підписів і обкладинок, додавання цікавих ефектів та інше. Це ретельна робота над кожним кадром, яка вимагає зосередженості та багато часу. Під час монтажу подкаст проходить завершальну шліфовку. Завершує процес створення подкасту публікація у мережі інтернет або спеціальних платформах для прослуховування. Після того як подкаст опубліковано необхідно поділитися посиланням на нього в соціальній мережі. Це допоможе просуванню ролика в соціальних мережах.

Підсумовуючи, робимо висновки, що подкастинг відіграє дедалі більшу роль у популяризації краєзнавчих ресурсів, формуванні та просуванні бібліотечних фондів. Подкасти, опубліковані на сайті ДОУНБ вирізняються краєзнавчою тематикою, мають чітке читацьке призначення, системність та періодичність виходу. Також усім подкастам властивий сталий хронометраж у серіях та індивідуальна стилістика.

Подкастинг – дуже творче, приємне і цікаве явище для автора подкастів. А з іншого боку, це цікава і зручна форма отримання інформації для цільової аудиторії слухачів і глядачів. Створення подкастів допомагає популяризувати краєзнавчі ресурси, чинити масштабний світоглядний вплив, просвітницької та патріотично-виховної роботи для краян та нових мешканців краю та просування бібліотечних фондів і послуг ДОУНБ.

НОВА ТОПОНІМІКА МІСТА ДНІПРА: АНАЛІЗ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ

Вадим ПРОКОПОВ,

к. іст. наук, провідний науковий співробітник музею історії Дніпра

Від 2015 р. у зв'язку з прийняттям Закону України "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки" була перейменована значна частина топонімів Дніпропетровська (нині Дніпра), які містили в собі комуністичну ідеологію чи імена діячів режиму. У 2022 р. міська влада перейменовувала топоніми, що мали відбиток імперії, на власний розсуд. У 2023 р. цей процес набрав юридичної сили, адже Верховна Рада прийняла Закон України "Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів". Нами проаналізовано тематику нових назв топонімів міста і показано, як триває процес популяризації інформації про ці перейменування.

Станом на кінець березня 2024 р. в м. Дніпро перейменовано 825 топонімів, включно з назвами районів. За інформацією дослідника В. Старостіна, всього в

місті Дніпро налічується близько 2 500 вулиць, а, отже, загальна кількість перейменувань за період 2014-2024 рр. становить 33 %. Якщо розглядати за роками, то на 2015 р. припадає найбільша кількість перейменувань – 320 (38,8 %). Однак, якщо порівняти сукупно кількість перейменувань через деколонізацію та декомунізацію, то за 2022–2024 рр. перейменували 435 топонімів, що становить понад 52,7 % від перейменувань за останні 10 років.

Розподіл нових топонімів за районами показує, що найбільше перейменувань локалізується в Амур-Нижньодніпровському (22,4 %) та Новокодацькому (21 %) районах, що не дивно, адже вони є найбільшими за площею в місті. Наступні Шевченківський (13,6 %) та Соборний (10,5 %) райони.

Цікавим матеріалом для аналізу є тематичні категорії нових топонімів. Найбільшою є "Персоналії" (43,2 %) та найменування від географічних назв (17,1 %). Суттєвою складовою є також місцева топоніміка (13,6 %), що показує те, що місто повертається до власних назв та історичних особливостей. Серед інших категорій ми виділили: "Історія України" (9,5 %), "Природа" (4,6 %), "Господарство/побут" (2,4 %), "Релігія" (0,8 %). До категорії "Інше" (8,8 %) увійшли ті топоніми, які важко виділити в окремі категорії (наприклад: Зразкова, Незламна, Порозуміння, Яскрава тощо).

Окремо хотілося б розглянути складову інформування населення про ці перейменування. Важливо, щоб мешканці міста розуміли, яке значення мають нові топоніми. Джерелом первинної інформації про перейменування є сайт міської ради Дніпра, де оголошуються рішення сесій і перелік перейменованих топонімів. Далі новини тиражують ЗМІ з аналізом чи без. Завдання з популяризації значень нових топонімів взяв на себе Музей історії Дніпра (МІД), який є Комунальним підприємством Дніпровської міської ради. У 2023 р. був реалізований грант проєкту ZMINA 2.0 "Субгранти для культурних проєктів" фонду ІЗОЛЯЦІЯ за фінансової підтримки Європейського Союзу під назвою "Вулицями Дніпра".

На сайті музею створено інтерактивну карту, на якій позначені перейменовані вулиці. У користувача є можливість перейти на сторінку, присвячену кожній вулиці. Це можна зробити на карті, за абетковим покажчиком або через пошук. Тут можна дізнатись про колишню назву, дату перейменування, район міста, а також довідку про нову назву. За можливості співробітники музею намагаються встановити історію самої вулиці, однак через брак джерел, почасти це буває складно. Один з наочних прикладів – вулиця Воскресенська, на якій розташований МІД – це історична назва, використовувалася ще в Катеринославі, однак раніше вулиця не перетинала центральний проспект.

Мета роботи МІД у цьому проєкті – не лише допомогти людям орієнтуватися в нових назвах вулиць, але й пояснити нові змінені назви та розповісти їхню історію. Інформація про вулиці буде поступово наповнюватись, адже опрацювати такий величезний масив топонімів непросто.

Перейменування топонімів у місті Дніпро відображає не лише процес зміни назв вулиць, а й глибокі соціокультурні та історичні перетворення в самому місті. Історія топонімів може бути ключем до розуміння минулого

нашого міста. Правильне пояснення перейменувань та збереження української історичної спадщини у нових назвах може сприяти збереженню та розвитку ідентичності міста Дніпро.

КРАЄЗНАВЧО-ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Галина ЛИСЕНКО,

*к. і. н., доцент кафедри українознавства,
документознавства та інформаційної діяльності
Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*

Світлана ВОЛКОВА,

*старший викладач кафедри українознавства,
документознавства, та інформаційної діяльності
Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*

В сучасній Україні триває процес деколонізації, який є комплексним явищем, включаючи у себе зокрема декомунізацію та дерусифікацію, що розпочалися ще в період розпаду СРСР та активізувалися в період Революції Гідності й російсько-української війни (з 2014 року). 21 березня 2023 року Верховною радою України прийнято ЗУ "Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», який має вирішальне значення для формування національної ідентичності молоді України; також цей закон став логічним продовженням прийнятого 13 грудня 2022 року ЗУ "Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності".

На думку історика й народного депутата Володимира В'ятровича (головавав в Українському інституті національної пам'яті (2014-2019 рр.), Росія використовує власну імперську спадщину для збереження, відновлення та посилення імперського впливу на Україну. Відповідно, проводячи деколонізацію, Україна позбавляється від імперської спадщини, щоб унеможливити відновлення імперського впливу. "В деколонізації ми поглиблюємо цю глобальну задачу із самоідентифікації, пошуку себе справжніх. Відкриємо забуті імена великих воїнів та творців, для вшанування яких звільняться просторі і красиві вулиці наших міст, досі окуповані росіянами. Адже війни виграють ті, хто знає і ворога, і себе".

На наше глибоке переконання, Придніпровський регіон є дуже визначальним для реального очищення місцевих топонімічних назв від імперсько-радянських нашарувань та повернення їм колоритного козацького, українського, національного звучання. Дуже важливо всіляко долучати придніпровську молодь до вивчення, усвідомлення й популяризації традицій нашого краю, культурно-історичних особливостей заселення та розбудови Наддніпрянщини, Слобожанщини, Запорожжя, що як етнографічні складові